

Luonnos kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi 1.1.2024 alkaen

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 21
6982/02.05.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa luonnoksen kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi eli TSV-taksaksi yleisesti nähtäville. TSV-taksassa määritellään maksut jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö Jätekuikko järjestää elinkeinotoiminnalle sekä muille julkisille toimijoille kuin kunnille tilanteessa, jossa palvelua pyydetään markkinoiden palveluntarjonnan puutteen vuoksi.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä TSV-taksaluonnoksesta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

TSV-taksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 16.10.–6.11.2023. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi. Jätelautakunnan on tarkoitus hyväksyä TSV-taksa loppuvuonna 2023, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2024.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnan toissijainen vastuu jätehuollon järjestämisessä

Elinkeinoelämän jätehuolto sekä julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuolto kuuluu kunnan omaa toimintaa lukuun ottamatta jätelain (646/2011) 28 §:n mukaisesti jätteen haltijan vastuulle. Jätelain 33 §:n mukaisesti kunnan on kuitenkin järjestettävä näiden toimijoiden jätehuolto silloin, kun jätteen haltija pyytää palvelua muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi, ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu

kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tämän säännöksen mukaista palvelua kutsutaan kunnan toissijaisen vastuun perusteella järjestettäväksi jätehuoltopalveluksi eli TSV-palveluksi. TSV-palveluilla pyritään turvaamaan toimiva jätehuolto kaikkialla kaikille asiakkaille.

TSV-palvelun tarjoaminen perustuu jätteen haltijan pyyntöön. Silloin, kun TSV-palvelun arvo on vähintään 2 000 euroa vuodessa, on jätteen haltijan ennen pyynnön tekemistä julkaistava ilmoitus tarvitsemastaan jätehuoltopalvelusta jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa eli Materiaalitori-verkkopalvelussa. Vasta sitten, jos sopivaa markkinaehtoista palvelua ei Materiaalitorilla julkaistun ilmoituksen pohjalta löydy kohtuullisin ehdoin, voi pyynnön palvelusta esittää kunnalliselle jäteyhtiölle. Palvelupyynnön voi esittää jätteen haltijan puolesta myös tälle jätehuoltopalvelua tarjoava yritys.

Kun TSV-palvelun tarjoamiselle on perusteet, jatkuvasta kuljetus- tai vastaanottopalvelusta tehdään jätteen haltijan ja kunnallisen jäteyhtiön välillä jätelain mukainen sopimus, jonka kesto voi olla enintään kolme vuotta kerrallaan ja jonka osapuolet voivat irtisanoa sopimuksessa määritellyn irtisanomisajan kuluttua.

Jos kyseessä on jätehuoltopalvelu, jonka arvo on alle 2000 euroa vuodessa taikka palvelun tarve on kiireellinen ennalta arvaamattoman tapahtuman vuoksi, voi TSV-palvelua pyytää suoraan kunnalliselta jäteyhtiöltä. Tällöin jätteen haltijan ei siis ole tarvetta julkaista ilmoitusta palvelutarpeesta Materiaalitorilla ennen pyyntöä. Jäteyhtiön tulee kuitenkin vuosittain toimittaa Materiaalitoriin tiedot myös tällaisesta palvelusta.

Kun TSV-palvelun tilaamista koskevat menettelyt ovat tiukentuneet, TSV-asiakkaiden määrä on supistunut erityisesti yhdyskuntajätteen kuljetuspalveluissa. TSV-asiakkaiden määrän arvioidaan edelleen hieman pienenevän, sillä kuljetuspalveluja on melko hyvin saatavilla markkinoilta. Materiaalitorin kautta voi yrityksille löytyä yhä enemmän muita palveluntarjoajia myös jätteen käsittelylle. Tällöin kunnallisella jäteyhtiöllä ei ole enää velvollisuutta tai oikeutta tarjota yritykselle TSV-palveluja.

Yleistä TSV-taksasta ja sen valmistelusta

Kunnan toissijaisen vastuun perusteella tarjottavat jätehuoltopalvelut ovat lakisääteisiä palveluja. Jätelain 78 §:n mukaisesti kunnan lakisääteisestä jätehuollon järjestämisestä on perittävä kustannukset täysimääräisesti kattavaa jätemaksua. Jätemaksun perusteista määrätään jätelain 79 §:n mukaisesti jätetaksassa.

TSV-taksa on valmisteltu alueellisissa jätehuollon viranomaispalveluissa kunnallisen jäteyhtiön toimittamien tietojen pohjalta. Jätelautakunta hyväksyy taksan. Jätemaksut määrätään jätteen haltijoille jätetaksan mukaisesti ja maksut suoritetaan Jätekuolle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

TSV-maksujen on vastattava mahdollisimman tarkasti juuri TSV-palvelujen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta perittävä jätemaksu ei saa myöskään alittaa kunnan ensisijaiselle vastuulle

kuuluvasta jätehuoltopalvelusta perittävää jätemaksua. Näin ollen yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen on oltava vähintään yhtä suuria kuin kotitalouksien sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan vastaavista palveluista perittävien maksujen.

TSV-maksut ovat pääosin yhtenäisiä kotitalouksien maksujen kanssa. TSV-maksuilla katetaan kuitenkin jätelain mukaisesti kunkin palvelun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset ja maksuja ei subventoida, joten ne ovat paikoin kotitalouksien maksuja korkeammat. TSV-maksuilla katetaan palvelujen suorien kustannusten lisäksi kunnallisen jäteyhtiön kiinteitä kustannuksia, mikä hyödyttää kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvia jätehuoltoasiakkaita eli kotitalouksia sekä kuntien hallinto- ja palvelutoimintaa.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jätelain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. TSV-taksassa on määritelty säännöksen mukaisesti maksut jäteastioiden tyhjennyspalveluille jätelajeittain. Koko alueella noudatetaan yhtenäisiä maksuperusteita. Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailutuksen perusteella alueittain. Samoin kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvassa jätetaksassa, jäteastioiden tyhjennyshinnoille on kaksi hinta-alueita: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki sekä 2) muut kunnat. Jäteastian tyhjennyspalvelut tarjotaan TSV-asiakkaille samoilla kuljetusreiteillä kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluville asiakkaille.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Sekajäteastioiden tyhjennysmaksun käsittelyosaa on tarvetta nostaa. Hinnan korotuksen syynä on erityisesti jätteenkäsittelykustannusten kasvu Riikinvoiman ekovoimalaitoksella. Sähkön hinnan pudottua alkuvuoden 2023 tasosta Riikinvoiman sähkön myynnistä saatavat tulot ovat pienentyneet merkittävästi, joten näillä tuloilla voidaan kattaa aikaisempaa pienempi osuus käsittelykustannuksista. Sekajättemaksuilla on siis vastaavasti katettava suurempi osuus kustannuksista. Sekajättemaksuilla katetaan myös jäteyhtiön hallinnon ja asiakaspalvelun kustannukset, jotka nekin ovat kasvaneet.

Biojätteen tyhjennys hinta on TSV-asiakkaila huomattavasti korkeampi kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkaila, koska TSV-asiakkaila biojätteen tyhjennyksiä ei voida kompensoida sekajätteen maksuilla. Biojätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn suorat kustannukset on katettava siis biojäteastian tyhjennysmaksuilla. Biojätteen kuljetuskustannukset eivät ole nousemassa, mutta käsittelyn kustannukset biokaasulaitoksella ovat kasvaneet. Biojäteastioiden tyhjennys hintaa nostetaan tämän vuoksi noin 8 %. Syvässäliöissä hinnoittelu muuttuu hieman entisestä siten, ettei käsittelymaksun osuudessa oteta enää huomioon säkin asennusta säiliöön, sillä tälle on nyt taksassa oma maksu niille, jotka palvelua tarvitsevat.

Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluville asiakkaila on laskettu yksi keskimääräinen tyhjennys hinta pakkausjätelajeille, vaikka tosiasiaassa eri pakkausjätelajien tyhjennyskustannukset poikkeavat toisistaan. TSV-asiakkaila on aikaisemmin ollut

yhtenäinen hinta kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksille, ja näitä korkeampi hinta lasipakkauksilla ja metallille. Tämä on perustunut siihen, että lasipakkausten ja metallin kilpailutetut tyhjennyshinnat ovat olleet muita kierrätettäviä jätteitä korkeammat. Pakkausjätteiden tyhjennykset on kilpailutettu lähes koko toimialueella uudelleen, ja uudet urakat ovat alkaneet syksyllä 2023. Kilpailutuksen myötä eri jätelajien hintojen suhteet ovat muuttuneet niin, että lasipakkausten ja metallin tyhjennyksistä maksetaan urakoitsijalle vähemmän kuin kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksistä. Jotta kaikkien jätelajien tyhjennyshinnoilla saadaan katettua niistä aiheutuvat kustannukset, nostetaan TSV-asiakkailla muovi- ja kartonkipakkausten tyhjennyshintoja noin 10 %. Samalla lasi- ja metalliastioiden tyhjennyshintaa lasketaan noin 20 %.

TSV-asiakkaille tarjottava palvelu on sikäli suppeampaa kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluville asiakkaille, että tyhjennysmaksuihin ei sisälly jäteastiapalvelua. TSV-asiakkaat hankkivat siis jäteasiat itse. Jäteastioiden tyhjennyshinnat sisältävät kuitenkin Jätekukon toteuttamat jäteastiapesut. Sekajätteen ja pakkausjätteiden säiliöt pestään taajamissa kerran vuodessa, biojättesäiliöt kaksi kertaa vuodessa.

Lisäpalvelujen maksut

Jätehuollon lisäpalvelujen maksut ovat entiseen tapaan TSV-asiakkailla samat kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkaille. Osa lisäpalveluista tarjotaan ainoastaan kotitalouksille ja kunnille, eikä näille ole asetettu ollenkaan hintaa TSV-taksaan. Uutena lisäpalveluna otetaan TSV-asiakkaalle käyttöön sisäskin asentaminen syväkeräyssäiliöön, koska tällaiselle palvelulle on tarvetta. Lisäpalveluista poistetaan säkin asentaminen sekajäteastiaan, koska kysyntää tällaiselle palvelulle ei TSV-asiakkailla ole.

Taksassa jo ennestään olevien lisäpalvelujen hintoihin ei tule TSV-asiakkailla muutoksia. Maksut ovat tasolla, jolla saadaan katettua asiakkaan tilaamista lisäpalveluista aiheutuvat kustannukset. Osa lisämaksuista ei perustu suoraan asiakkaan tilaukseen, vaan määräytyy siitä, että jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Lajitteluasemilla otetaan vastaan jäteastioihin määränsä tai laatunsa vuoksi soveltumattomia jätteitä kotitalous- ja kunta-asiakkaiden lisäksi myös TSV-asiakkailta. Pienkuormien vastaanottomaksut ovat kotitalouksien vastaanottomaksuja korkeammat, koska niissä huomioidaan myös lajitteluasemien kiinteitä kustannuksia. Kotitalouksien käyttöä varten lajitteluasemien infra ja ylläpito katetaan perusmaksulla, jota taas muut asiakkaat eivät maksa.

Pienkuormamaksut perustuvat kuormakokoon ja tämä hinnoittelumalli esitetään säilytettäväksi. Hinnat ovat TSV-asiakkailla samat kuin kunta-asiakkailla. Koska lajitteluasemien infran ja ylläpidon kustannukset ovat kasvussa, viedään TSV-asiakkaiden pienkuormien vastaanottohintoihin korotus. Kuormien hintoja korotetaan 1–5 euroa eli noin 7–12 % kuormakoosta riippuen.

Lajitteluasemilla on vastaanotettu vuodesta 2022 lähtien vaarallisten jätteiden pieneriä myös TSV-asiakkailta. Siinä missä vaarallisen jätteen vastaanotto on veloitussetonta perusmaksua maksaville kotitalousasiakkaille, TSV-asiakkaille vaarallisen jätteen vastaanotolle on määritelty jäteryhmittäin vastaanotettavaan määrään perustuvat hinnat. Vaarallisen jätteen käsittelykustannuksissa ei ole tapahtunut muutoksia, joten nämä hinnat pidetään ennallaan.

Jätekeskuksen vastaanottomaksut

Kuopion jätekeskuksella vastaanotettaville jätteille on määritelty kustannusperusteisesti painoon perustuvat hinnat (euroa/tonni). Hinoissa on huomioitu kohtuullinen kate. Niille jätelajeille, jotka on sisällytetty TSV-taksaan, on lähtökohtaisesti käsittelypalvelu tarjolla. Jos kuitenkin jätteenkäsittelyn tilanne muuttuu taksan voimassa ollessa niin, ettei jäte sovellu enää jäteyhtiön vastaanotettavaksi esimerkiksi jatkokäsittelykanavan puuttuessa, ei se ole velvollinen ottamaan jätettä vastaan. Jätelain mukainen kunnan toissijainen jätehuoltovelvoite koskee vain sellaista jätettä, joka soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Siltä osin kuin on kyse kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvasta jätteestä, on Jätekeskuksen vastaanotto järjestettävä.

Jätekeskuksen vastaanottohintoihin tulee joitakin korotuksia, jotka perustuvat erityisesti kilpailutettujen jätteenkäsittelijöiden hintojen kohoamiseen. Osaksi hinnankorotukset perustuvat myös Jätekeskuksen oman käsittelytoiminnan hintojen nousuun. Loppusijoitettavan jätteen määrän vähentyessä yhä pienempien erien loppusijoitus maksaa suhteessa aikaisempaa enemmän. Myös konetöiden, kuten murskauksen, hinnat ovat nousseet, mikä otetaan huomioon vastaanottohinnoissa. Hinnankorotukset ovat jätelajista riippuen 1–8 %.

Uutena jätelajina taksaan lisätään isot erät lajittelukelpoista roskaista maata. Tätä hintaa sovelletaan sellaisiin maamassoihin, jossa on vähäisessä määrin isokokoista roskaa, joka on mahdollista lajitella erikseen. Tällöin maa-ainekset voidaan sijoittaa lajittelun jälkeen maakeskuksen maankaatopaikalle. Vastaanottohinta on näin ollen huomattavasti pienempi kuin sellaisilla roskaisen maan erillä, jotka on sijoitettava suoraan kaatopaikalle.

TSV-taksasta poistetaan kokonaan kuolleet eläimet, koska Jätekeskuksen ympäristölupa ei mahdollista enää nykyään niiden loppusijoitusta alueelle. Näitä ei ole myöskään jätekeskukselle viime vuosina tarjottu.

Jätekeskuksen lisäksi jätelajeittain määritellyillä tonnihinnoilla otetaan vastaan jätteitä myös Outokummun lajitteluasemalla. Outokummun lajitteluasemalla on muista lajitteluasemista poiketen vaakajärjestelmä ja rakenteet, jotka mahdollistavat suurempien jäte-erien vastaanoton. Outokummun lajitteluaseman toiminta ei vastaa kuitenkaan kokonaisuudessaan Kuopion jätekeskuksen toimintaa, joten vastaanottohintoja on huomattavasti suppeammin eri jätelajeille kuin Kuopion jätekeskuksella.

Outokummun lajitteluaseman painoperusteiset vastaanottohinnat on muodostettu siten, että Kuopion jätekeskuksen vastaanottohintaan on lisätty jätteiden

kuljetuskustannukset jätekeskukselle. Kuljetuskustannukset perustuvat kunnallisen jäteyhtiön laskelmiin siitä, mitä kunkin jätelajin kuljetus maksaa. Jotkut jätelajit vastaanotetaan Outokummussa samalla hinnalla kuin jätekeskuksella, jos jäte käsitellään Outokummussa tai se saadaan toimitettua suoraan käsittelypaikkaan siten, ettei ylimääräisiä kuljetuskustannuksia tule verrattuna Kuopion jätekeskuksella tapahtuvaan vastaanottoon. Outokummun vastaanottohinnat nousevat paikoin samoin perustein kuin jätekeskuksen vastaanottohinnat.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman painoperusteisissa hinnoissa on mahdollisuus tarkistaa taksassa määriteltyä tarkkaa hintaa alemmaksi tai korkeammaksi, jos jätteen määrästä, ominaisuuksista tai muista vastaavista seikoista aiheutuu tavallista poikkeavia vastaanottokustannuksia. Jäte-erä voi esimerkiksi tarvita ominaisuuksiensa vuoksi esikäsittelyä, tai sen jatkokäsittelyn hinta voi olla erän pienuuden tai suuruuden vuoksi normaalista poikkeava. Näin ollen on perusteltua, että hintoja voidaan muuttaa tarvittaessa siten, että ne vastaavat kustannuksia. Aikaisemmin hinnoittelua oli mahdollista muuttaa taksan mukaisesti +/- 20 %. Jättekukon esityksestä hintahaitariksi ehdotetaan jatkoon +/- 25 %, sillä jatkokäsittelyväylissä ja -kustannuksissa on suuria eroja jätteen määrästä ja ominaisuuksista riippuen.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman palvelumaksuja, kuten konetöiden maksuja ja vaakamaksua, nostetaan kustannusvastaavasti. Vaakamaksulla katetaan niitä kiinteitä kustannuksia, joita aiheutuu jokaisen kuorman kirjaamisesta, raportoinnista, hallinnoinnista ja laaduntarkkailusta. Kiinteällä maksulla varmistetaan, että kustannukset saadaan katettua kaiken kokoisia ja laatuasia kuormia ajatellen. Maksu nousee, koska vaakajärjestelmää uudistetaan.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutosten ympäristövaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan neutraalit. Maksujen muutosten ei arvioida vaikuttavan jätehuoltopalvelujen hankkimiseen siten, että muutoksilla olisi vaikutuksia ympäristöön.

Jätehuoltopalveluja tarvitseville yrityksille jätelaki ja sen nojalla annettu taksa varmistavat jätehuoltopalvelujen saannin kunnalliselta jäteyhtiöltä aina niissä tilanteissa, kun markkinaehtoisia palveluja ei ole kohtuullisin kustannuksin saatavilla ja jäte soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Taksamuutosten vaikutukset niihin yrityksiin, jotka tarvitsevat TSV-palvelua, ovat lievästi negatiiviset, sillä osa maksuista nousee.

Jätehuollon alalla toimiviin yrityksiin muutokset vaikuttavat eri tavoin riippuen siitä, tukeutuuko jätehuoltoalan yritys palveluntarjonnassaan kunnallisen jäteyhtiön palveluihin vai järjestääkö se palveluja pääosin itse. Jättekukolta osin palveluita hankkiviin yrityksiin maksujen korotukset vaikuttavat negatiivisesti. Jos taas yritys tarjoaa kuljetus- ja käsittelypalvelua omana toimintana, TSV-hintojen nostamisen vaikutus voi olla positiivinen. Kunnallisen jäteyhtiön TSV-hinnan noustessa yksityisen palvelutarjonnan hinta voi ollakin siihen nähden kohtuullinen, jolloin asiakas voi siirtyä tämän yrityksen palvelujen käyttäjäksi.

Liitteet

Luonnos TSV-jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen